

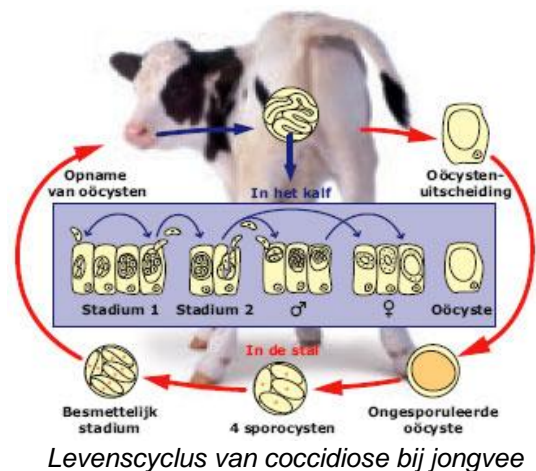

Coccidiose bij jongvee

Coccidiose is een darmaandoening bij jongvee veroorzaakt door de eencellige parasiet *Eimeria bovis*, *Eimeria zuernii* of *Eimeria alabamensis*. Kalveren worden besmet door de opname van eitjes (zogenaamde oöcysten) via de bek, waarna de parasiet zich vermenigvuldigt in de dikke darm. Hierdoor kan de darmwand beschadigd raken en wordt de darmfunctie verstoord. Na vermenigvuldiging in de darm, wat normaal gesproken 2-3 weken duurt, worden via de mest grote hoeveelheden nieuwe oöcysten in de omgeving verspreid, waarna ze door andere dieren kunnen worden opgenomen en de cyclus opnieuw wordt doorlopen. Verontreiniging van voer en water met geïnfecteerde mest is dus een belangrijke risicofactor voor de verspreiding van coccidiose onder het jongvee. Oöcysten zijn zeer resistent tegen schoonmaakmiddelen en droogte en kunnen jaren overleven in de omgeving.

Normaal gesproken komen de kalveren op elk rundveebedrijf tijdens de opfok met coccidiën in aanraking. Daar is niets mis mee, want uiteindelijk moet het kalf weerstand opbouwen tegen deze parasiet. Een geringe besmetting zonder ziekteverschijnselen is dus eigenlijk wel gewenst. Echter, ernstige infecties kunnen grote problemen veroorzaken.

De klinische symptomen van een coccidiose besmetting lopen uiteen van geen verschijnselen tot ernstige diarree (soms met bloedbijmenging) waarop soms hevig wordt geperst, uitdroging, bloedarmoede en groeivertraging. Coccidiose is dus een serieuze aandoening die veel geld kan kosten. Pas vanaf 2 weken na opname van de oöcysten treden de eerste verschijnselen op. De meeste schade aan de darm is dus reeds geschied op het moment dat de infectie verschijnselen gaat vertonen. De ernst van de verschijnselen hangt af van de hoeveelheid opgenomen oöcysten en de algemene weerstand van het kalf. Stress kan de weerstand aanzienlijk verminderen en vormt een belangrijke risicofactor voor coccidiose. Stress wordt o.a. veroorzaakt door het verplaatsen en mengen van kalveren of door abrupte voerovergangen.

Diagnose

De diagnose coccidiose kan gesteld worden op basis van de verschijnselen in combinatie met mestonderzoek (om eventueel andere aandoeningen uit te sluiten) en de historie van het bedrijf. Mestonderzoek voeren we uit op de praktijk waarna we direct de uitslag met u zullen bespreken. Voor een goede diagnose is het belangrijk om van meerdere zieke dieren mest aan te leveren. Dit vergroot de kans op het stellen van een juiste diagnose.

Behandeling

Op het moment dat de eerste verschijnselen zichtbaar worden is de meeste schade aan de darmwand reeds aangericht. De aandacht zal dus voornamelijk gericht moeten zijn op preventie. Bij beginnende problemen met coccidiose is het raadzaam na de diagnose zieke dieren en hokgenoten eenmalig preventief te behandelen met Vecoxan (4ml/10kg lichaamsgewicht). Dit reduceert de uitscheiding van oöcysten in de omgeving. Dit kan eventueel na 1 week worden herhaald. Bij ernstig zieke dieren is aanvullende therapie noodzakelijk.

Preventie

- Zorg voor een goede hygiëne rond de geboorte en een schone afkalfruimte. Alleen geboortehulp bieden als dat noodzakelijk is en dan zo schoon mogelijk werken. Achterhand van de koe goed schoon maken en handen goed wassen met zeep en vervolgens goed afspoelen met lauw water.
- Het kalf direct na de geboorte in een schone eenlingbox of iglo plaatsen.
- Eenlingboxen zo mogelijk mobiel maken, zodat ze na gebruik buiten de stal schoon te maken zijn. Laat ze minimaal een week drogen en leegstaan.
- Pasgeboren kalveren de eerste 10 levensdagen apart houden van oudere kalveren. Dit voorkomt besmetting tussen de leeftijdsgroepen. Groepjes maken van ongeveer dezelfde leeftijd, bij voorkeur met maximaal vijf dagen leeftijdsverschil. Maak hokafscheidingen dicht zodat mest niet door de hekken over naburige hokken wordt verspreid.
- In de kalverstal van jong naar oud werken en nooit omgekeerd. Draag daarbij altijd schone werkkleding. Zorg ervoor dat drinkemmers en spenen altijd goed schoon zijn.
- Isoleer dieren met ernstige diarree van gezonde dieren.
- Problemen met coccidiose nemen toe bij overbevolking. Zorg voor voldoende ruimte en een schoon en droog hok waarbij kalveren zo min mogelijk kans hebben via de bek mest op te nemen. Voorkom het besmeuren van voer en drinkwater met mest. Voorkom het morsen van (ruw)voer in de stal door een morsbak te plaatsen onder de hooiruif of door een mat van betonijzer te plaatsen over het ruwvoer. Verstrek (kracht)voer in een verhoogde bak buiten het hok. Plaats drinkbakken dusdanig dat de kans op besmeuring met mest minimaal is, liefst buiten het hok.
- Probeer stress rondom het spenen zo veel mogelijk te voorkomen door bijvoorbeeld de kalveren niet op de dag van spenen ook nog te verplaatsen naar een ander hok. Zorg voor geleidelijke voerovergangen, probeer zoveel mogelijk vaste leeftijdsgroepen te maken. Telkens de gehele groep verplaatsen naar een volgende afdeling (all-in/all-out). Maak het lege hok eerst goed schoon en droog voordat er nieuwe kalveren in komen.
- Bij blijvende problemen met coccidiose kunnen dieren 1-2 weken na het overplaatsen naar een nieuw hok preventief worden behandeld. Overleg hiervoor met de dierenarts.
- Minimaal eens per jaar een goede reiniging en desinfectie van de kalverhokken. Liefst in de zomer tijdens warm en droog weer. Een goede reiniging helpt ook besmettingsdruk van andere ziekteverwekkers te verminderen.
 - Stal geheel uitmesten en bezemschoon maken
 - Stal voorweken met water in combinatie met een schuimmiddel
 - Reinigen met een stoomcleaner, watertemperatuur minimaal 60° C, ook boven ooghoogte zoveel mogelijk reinigen. Geen hogedrukspuit gebruiken; hiermee spuit je de oöcysten tegen het plafond, maar je doodt ze niet.
 - Stal desinfecteren met een ammoniak-oplossing of met het middel Cocciclean
 - Desinfectiemiddel met ruim schoon (leiding)water wegspoelen
 - Stal enkele dagen geheel laten drogen. Hoe langer hoe beter; virussen kunnen hier slecht tegen

